

اورژن - فرانسوا ویدوک (۱) که بنیان‌گذار حقیقی این اداره است در حقیقت خودش یکی از ماجراجویان بزرگ حرفه‌ای بوده، که در جوانی چندین بار بجرم ارتکاب اعمال مخالف قانون بزندان افتاده است.

اعمال عجیب و خارق‌العاده ویدوک بقدری جالب بود که موجب الهام‌بخش نوانیست‌ها شد.

بزرگ فرانسوی در خلق پرسوناژ رازنی بنام «ووترن» (۲) شده است. زندگی ویدوک تا سن ۵۳ سالگی همیشه با ماجراهای عجیب و حوادث حیرت‌انگیز گذشته است. او در سال ۱۷۷۵ در (آراس) مرکز استان (پا - دو - کاله) فرانسه بدنیا آمد. پدرش به‌شغل نانوائی اشتغال داشت ولی پسر جوان باین شغل توجهی نشان نداده، ابتدا به دوره‌گردی و دستفروشی پرداخت و سپس مدتی در جرگه سپاهیان مزدور بخدمت مشغول شد. آنگاه يك‌چند به ملوانی روی آورد و بالاخره پس از چند سال حرفه شعبده بازی و گرداندن عروسکهای خیمه شب بازی را پیشه خود ساخت.

در این هنگام بود که با دختر جوان و زیبایی طرح دوستی ریخت و مدتی با وی بسر برد. ولی يك روز متوجه شد که معشوقه‌اش را یکی از افسران سوار نظام از چنگش خارج کرده است. ویدوک جوان که تاب تحمل این اهانت را نداشت، يك‌روز ویر سر راه افسر مذکور کمین کرد و او را بشدت مضروب و مجروح نمود. بزودی وی را بجرم کتک‌کاری و مجروح کردن افسر ارتش بزندان انداختند ولی هنوز مدت زیادی در زندان نمانده بود که با پوشیدن لباس یکی از نگهبانان زندان و مجروح کردن چند نفر دیگر از آنان موفق به فرار شد.

ویدوک پس از چند ماه ولگردی دوباره دستگیر و بزندان افتاد ولی این بار خود را از بالای برج مرتفع نگهبانی بدرون‌روخانه پرتابی که در پای آن برج جریان داشت پرتاب کرده فرار نمود. باز هم دیری نگذشت که بدست مأمورین انتظامی که همه جا در تعقیبش بودند، گرفتار آمد و این بار او را بجرم مضروب کردن يك افسر ارتش و

1- Videoop.

2- Vautrin.

بقلم: یورگن - توروالد

ترجمه و تلخیص: دکتر جاوید صالحی

ماجرای تشکیل اداره امنیت و پلیس قضائی فرانسه

ناپلئون اول طی چند سال حکومت خود بر فرانسه خدمات گرانبهای برای این کشور انجام داد که یکی از آنها بنیان‌گذاری سیستم مدرن پلیسی است که ابتدا بنام (اداره امنیت) و سپس بنام پلیس قضائی معروف شد. البته واضح است که ناپلئون شخصاً در اینگونه مسائل مداخله مستقیم نمیکرد، بلکه مشاورین ورزیده‌ای داشت که پیوسته می‌کشیدند تا برای پیشرفت مملکت و تسهیل اداره امور آن پیوسته‌بهرترین طرحها و طرق اصلاحی را ارائه دهند و او نیز پس از بررسی و مطالعه طرحهای پیشنهادی، هرگاه یکی از آنها را مناسب و مفید تشخیص میداد دستور انجام آنرا صادر مینمود. تشکیل اداره امنیت فرانسه که امروز به نام اداره (امنیت ملی) معروف است یکی از جمله امور جالبی است که در دوره ناپلئون کبیر صورت گرفته و نکته عجیبی که در تاریخچه تاسیس آن بچشم می‌خورد، همانا شخصیت خارق‌العاده و سرگذشت حیرت‌انگیز اولین رئیس و مؤسس آن است.

مجرور گردن چند نگهبان زندان و دست زدن به چندین فقره فرار از زندان به بیست سال حبس با اعمال شاقه محکوم کردند .

پس از صدور این حکم او را برای گذراندن دوران محکومیت و انجام کارهای اجباری بیکمی از مستعمرات فرانسه فرستادند او در آنجا چندین سال با عده ای از تبهکاران و مجرمین حرفه ای هم زنجیر بود و به سنگ شکنی و گل کشی و کارهای سخت و طاقت فرسای دیگر میبرد و سخت .

بالاخره در سال ۱۷۹۹ ویدوک برای آخرین بار موفق شد که از زندان گریخته خود را به پاریس برساند . در این شهر با قیافه مبدل و اسم جعلی به فروشندگی پرداخت و پس از چند سال کسب و کارش رونق گرفت و توانست مغازه ای برای فروش لباس ترتیب دهد . در این میان رفقای دوره زندانش او را شناخته و گاه بگاه برای اخاذی و گرفتن حق السکوت بسرانش میآمدند .

ویدوک که کم کم از دست این عده عاصی شده بود، یکروز فکر جدیدی بر سرش افتاد و تصمیم گرفت تا خود را از شر این افراد مزاحم نجات دهد .

بدینجهت آنروز نزد رئیس پلیس پاریس رفت و گفت در صورتیکه بقیه مدت زندانش بخشیده شود ، او حاضر است تمام اطلاعاتی را که طی سالیان دراز درباره سارقین و تبهکاران حرفه ای جمع آوری کرده است در اختیار پلیس گذاشته ، از آن پس نیز محرمانه با پلیس جهت برانداختن باند های سارقین و تبهکاران حرفه ای همکاری کند . او ضمناً طرحی ارائه داد که مطابق آن پلیس پاریس میتواند کلیه دستجات دزدان و تبهکاران حرفه ای را مخفیانه و از طریق همکاری عده ای از اعضای همان باندها کنترل کرده و نقشه های آنان را قبل از اینکه بموقع اجرا گذاشته شود، خنثی نماید . پیشنهاد همکاری ویدوک در ادار پلیس پاریس پذیرفته شد و بدینترقی برای اولین بار سازمان کوچکی بنام (اداره امنیت) در دستگاه پلیس پاریس بوجود آمد که سرپرستی موقت آنرا باو سپردند . این شخص پس از يك سلسله همکاریهای مستقیم و محرمانه با پلیس پاریس، جای خود را آنچنان در دستگاههای انتظامی آنزمان باز کرد که در سال

۱۸۱۰ رسماً ریاست اداره امنیت پاریس را باو سپردند .

ویدوک شمار خاصی داشت مبنی بر اینکه : (فقط تبهکاران و مجرمین سابقه دار میتوانند با جنایتکاران و دسته های مجرم آنها مبارزه کرده و بر آنها فائق شوند) لذا به پیروی از همین عقیده ، اکثر همکاریان خود را از میان دزدان و جنایان با سابقه ای که مدت زندان خود را گذرانده یا به جهتی مورد عفو قرار گرفته بودند ، انتخاب میکرد .

در سال اول تشکیل اداره امنیت پاریس ، همکاریان ویدوک چهار نفر و سال بعد هشت نفر و پس از چندی دوازده نفر ، سپس برای مدت باقی مانده تا پایان کار ویدوک همکاریان او فقط بیست نفر بودند که او آنها را بدقت از میان محکومین باعمال شاقه و تبهکاران حرفه ای دستچین کرده بود .

مطابق آماری که پس از برکنایش منتشر شد ، ویدوک فقط ظرف یکسال با همکاری دوازده نفر از همین مجرمین توانسته بود هشتصد و چهارده نفر از جانیسان خطرناک و دزدان و کلاهبرداران حرفه ای را دستگیر و بدست مجریان قانون و عدالت بسپارد .

او با کمک همین همکاریان خود توانست بعضی از محله ها و کوچه ها پاریس را که توسط عده ای از تبهکاران حرفه ای قرق شده بود و پلیس جرات نزدیک شدن بآنها را نداشت ، خانه بخانه کنترل کرده و به زودی تمام محلات پاریس را از لوث وجود اینگونه جنایتکاران پاک و ریشه فساد را در آنجا قلع و قمع نماید . ویدوک علیرغم تمام انتقاداتی که در مطبوعات علیه او شدت گرفته بود، روز بروز دستگاه تحت ریاست خود را توسعه داد بطوریکه پس از بیست سال دستگاه تحراتهربری او بقدری گسترش یافت که اسم آنرا از «اداره امنیت پاریس» به (سازمان پلیس قضائی فرانسه) تبدیل کردند .

بدینترقی میتوان گفت که هسته اولیه قدیمی ترین سازمان پلیس قضائی جهان، بدست ویدوک در اداره امنیت پاریس گذاشته شده است .

ویدوك برای دست یافتن به اسرار باندهای مجرمتبهکاران حرفهای، به حقههای مختلفی دست میزد که از آن میان میتوان سیستم گریم کردن و تغییر قیافه دادن ماموران کسب خبر - داخل کردن مامورین مخصوص به زندانهای عمومی جهت حرف کشیدن از زندانیان - شریک شدن با راهزنان حرفهای و نفوذ کردن در باندهای تبهکاران بمنظور وقوف از نقشههای آنها و خنثی نمودن آن در وقت مقتضی^۱ و نظایر اینها را نام برد.

ویدوك پس از قسریب بیست سال فعالیت، در سال ۱۸۷۳ بر اثر سر و صدای مطبوعات از طرفی، و تغییر جهت سیستم انتظامی کشور فرانسه از طرف دیگر از کار برکنار گردید. در این هنگام که سنین تقاعد او نیز نزدیک شده بود، با استفاده از تجربیات خویش يك سرویس (کار آگاهی خصوصی) در پاریس دایر کرد.

بدین ترتیب برای اولین بار در جهان، شغل کار آگاهی خصوصی نیز توسط ویدوك در عداد مشاغل آزاد قرار گرفت و او با همکاری عدهای از همان مجرمین سابقه دار، به افرادی که احتیاج به مراقبت و حفاظت از اموال خود را داشتند و یا به اطلاعاتی در موارد مختلف نیازمند بودند، کمک می رساند.

ویدوك که مردی خود ساخته و زرنگ و فعال بود پس از کناره گیری از کارهای دولتی علاوه بر افتتاح سرویس کار آگاهی خصوصی که در آمد چندانی نداشت، تجارت خانه ای نیز دایر کرد و بکار معامله و سوداگری پرداخت. او توانست از این راه ثروت و مکنتی هنگفت بیندوزد و اواخر عمر خود را تا سال ۱۸۵۷ در رفاه و آسایش مادی بسر برد. پس از برکناری ویدوك از ریاست پلیس قضائی فرانسه، ابتدا مدتی روسای پلیس فرانسه با بودن تبهکاران و مجرمین سابقه دار در دستگاه دولت مخالفت میکردند، و بهمین جهت نیز تمام همکاران ویدوك را از کار برکنار کردند و عده جدیدی از اشخاص تحصیل کرده و مستعد را بنام (بازرس پلیس) بجای آنان گماشتند ولی پس از چند سال مشاهده کردند که راندمان کار بازرسان پلیس به تنهایی چندان قابل توجه نیست و نتایج درخشانی را که ویدوك از همکاری مجرمین سابقه دار به چنگ

آورده بود، اینان نمیتوانند بدست آورند.

بنابراین دوباره جمعی از همکاران ویدوك را به کار دعوت کردند ولی بازرسان اختصاصی را نیز در جای خود باقی گذاشتند. پس از آن تاریخ گرچه اداره پلیس قضائی فرانسه چندین بار تغییر نام داده و روز بروز هم گسترش بیشتری یافته است، معذالك جانشینان ویدوك علاوه بر استخدام مأمورین رسمی بنام (بازرس پلیس) همواره از عده زیادی از تبهکاران سابقه دار، بعنوان (اعضای رابط و گزارش دهنده) استفاده کرده و میکنند. . . .

از جمله کارهایی که ویدوك ابداع کرده و هنوز هم در دستگاه پلیس قضائی فرانسه مرسوم است، آنست که بازرسان پلیس هر چند روز یکبار برای سرکشی و شناختن زندانیان جدید به زندانها مراجعه میکنند. در این هنگام بدستور رئیس زندان کلیه زندانیان در حیاط زندان بصف میایستند و سپس با حرکت آرام در يك دایره بزرگی شروع بقدم زدن میکنند، در این حال هر يك از بازرسها سعی میکنند که قیافه و اندام يكایک زندانیان را از نزدیک بدقت ملاحظه کرده و خطوط چهره و علائم مشخصه اندام او را بخاطر بسپارد تا چنانچه او را دوباره در جایی مشاهده کرد، فوراً بتواند قیافه وی را از دیگران باز شناخته و بدینوسیله مجرمین حرفهای را از مجرمین اتفاقی تشخیص دهد.

کار دیگری که ویدوك بنیان گزار آن بود، فراهم کردن آرشيو مخصوص «اطلاعات مجرمانه» درباره مجرمین سابقه دار است.

امروزه در سالن بزرگی که در مراکز اداره کل پلیس فرانسه است، قریب شش میلیون فیش مجرمانه مربوط به مجرمین با سابقه حفظ و نگهداری میشود و روز بروز ۳ بر تعداد این فیشها افزوده میگردد.

پس از اختراع فن عکاسی، از سال ۱۸۴۰ به بعد که در یکی از زندانهای بروکسل (بلژيك) برای اولین بار عکس زندانیان را برای ضبط در پرونده آنان برداشتند، پلیس قضائی فرانسه نیز این روش را پذیرفته و برای تکمیل پرونده مجرمین

سابقه‌دار دستور داده شده که عکس تمام زندانیان به فیشهای محرمانه مربوط بآنان الصاق شود.

از آن روز تاکنون تمام فیشهای آرشیو محرمانه‌پلیس عکس دار هستند و از این طریق کمک زیادی در راه باز شناختن مجرمین سابقه‌دار به بازرسان پلیس انجام شده است.

از : دکتر کریم کیانی

« اظهار نظر در باره بعضی از مواد طرح لایحه چك بی محل و سفته »

الف . نکات مربوط بچك :

ماده ۱ :

برای صدور اجرائیه تسلیم عین چك ضروری قلمداد شده است این نقص در قانون فعلی نیز وجود دارد و حفظ اصل چك برای اجرای ثبت و متصدیان امر و همچنین از لحاظ اشخاص ذینفع و صاحبان چك خالی از خطر و اشكال نبوده تسلیم فشوکی یا رونوشت گواهی شده متن ظهر چك و برگ برگشتی آن برای صدور اجرائیه کافی است .

بعلاوه میتوان قید نمود هنگام اخذ وجه چك و یا هر موقع که اجراء و مراجع مربوط اصل چك را جهت ملاحظه بخواهند باید ارائه شود کما اینکه در مورد پرونده‌های حقوقی و کیفری دادگستری بهمین نحو عمل میشود و تسلیم اصل چك و مستند، ضمن شکایت و دادخواست ضرورت ندارد .